Національні ЦСР та Протокол про воду та здоров’я

Анна Цвєткова, ВЕГО «МАМА-86», ГВП-Україна

Розширене засідання Міжвідомчої робочої групи з координації впровадження Протоколу про воду та здоров’я

28 вересня 2017 р., Київ

Визнання ООН права на воду та санітарію

2002-2015 - ООН: ГА та Рада по правах Л

- Визначили і затвердили Право кожного на безпечну ПВ та С

- важливий політичний крок для **гарантування водної безпеки на рівні окремої людини та громади**

- **право-орієнтований підхід закріплено у ЦСР №6: Забезпечити наявність і стійке управління водою і санітарією для всіх»**

Ціль 6: Забезпечити наявність і стійке управління В і С для всіх

- 6.1 До **2030** р. забезпечити всеохоплюючий і справедливий **доступ до безпечної та економічно доступної питної води для всіх;**
- 6.2 До 2030 р. забезпечити **доступ до адекватних та належних сан.-гігієнічних умов**,... особлива *увага потребам жінок і дівчат та особам, які знаходяться у вразливому становищі*;

Глобальні критерії забезпечення права на воду та санітарію

- **Наявність** - достатнє (20 л\л\добу) забезпечення кожного необхідною кількістю води для особистих та домашніх потреб та забезпечення туалетом.
- **Якість –** питна вода має відповідати стандартам якості (хімічним, мікробіологічним, радіологічним та органолептичним показникам ПВ) бути безпечною для споживання та інших потреб. Туалети мають бути гігієнічними та технічно безпечними, забезпечені водою для прибирання та миття рук після відвідування туалету
- **Доступність** – неперервні (цілодобово) послуги ВП та ВВ для кожного в домі або поблизу нього. Фізична безпека має бути забезпечена
- **Прийнятність** – забезпечення *гідних та безпечних* умов ВС ВВ із врахування культурних традицій, гендерної специфіки (*облаштування окремих туалетних кімнат для жінок та чоловіків*; врахування вікових (для дітей) або фізичних особливостей (для інвалідів) обладнання туалетних приміщень, кімнат для миття рук або кімнат гігієни
- **Економічна доступність** – плата за послуги має бути доступною кожному і не створювати економічних перешкод щодо забезпечення споживача продуктами харчування, житлом та медичною допомогою.
- **Доступ до інформації** – споживач має знати про якість та умови надання послуг, якість ПВ і т.інше

Глосарій завдання 6.1 - вода: нормативне тлумачення

Universal	всі місця перебування та поселення (домогосподарства, школи, мед. установи, робочі і громадські місця
equitable	прогресуюче скорочення -подоланняя нерівностей між групами населення
access	достатньо води для домашніх потреб поблизу оселі
to safe	безпечна ПВ вільна від патогенів та підвищеного вмісту токсичн. хім.речовин весь час
affordable	плата за ВС не є бар'єром у доступі або перешкодою для досягнення інших базових потреб людини
drinking water	В, що використовується для пиття, приготування їжі, підготовки харчпродуктів і особистої гігієни
for all	придатна для використання чоловіками, жінками, дівчатами та хлопцями любого віку, включаючи людей з інвалідністю.

Глосарій завдання 6.2 - санітарія: нормативне тлумачення

Access	туалет розташований поруч , легко доступний в любий час
to adequate	системи, які гігієнічно запобігають контакту Л з екскрементами та забезпечують безпечне повторне використання/очищення ексрементів на місці, або транспортування і очистку в іншому місці
equitable	прогресивне скорочення -подоланняя нерівностей між групами населення
sanitation	забезпечення туалетами та послугами для безпечного поводження та розміщення людської сечі та фекалій
and hygiene	умови та практики , які допомагають підтримувати здоров'я та запобігають розповсюдження хвороб, (в т.ч. миття рук, менструальна гігієна та гігієна харчів)
for all	придатний до використання чоловіками, жінками, дівчатами і хлопцями, в т.ч. Л з інвалідністю

ціль 6

ЧИСТА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНІТАРНІ УМОВИ

ЗАВДАННЯ ТА ІНДИКАТОРИ

ЗАВДАННЯ	ІНДИКАТОРИ
ЗАВДАННЯ 6.1. **Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання**	**Індикатор 6.1.1.** Частка сільського населення, яке має доступ до безпечної питної води, % **Індикатор 6.1.2.** Частка сільського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, % **Індикатор 6.1.3.** Частка міського населення, яке має доступ до безпечної питної води, % **Індикатор 6.1.4.** Частка міського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, % **Індикатор 6.1.5.** Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, % **Індикатор 6.1.6.** Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %
ЗАВДАННЯ 6.2. **Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання**	**Індикатор 6.2.1.** Частка сільського населення, яке має доступ до покращених умов санітарії, % **Індикатор 6.2.2.** Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %

ціль 6

ЧИСТА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНІТАРНІ УМОВИ

ЗАВДАННЯ 6.3.	**Індикатор 6.3.1.**
Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях	Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн куб. м
	Індикатор 6.3.2.
	Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %
ЗАВДАННЯ 6.4.	**Індикатор 6.4.1.**
Підвищити ефективність водокористування	Водоємність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)
	Індикатор 6.4.2.
	Водоємність ВВП, % до рівня 2015 року
ЗАВДАННЯ 6.5.	**Індикатор 6.5.1.**
Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами	Кількість річкових басейнів, для яких затверджені плани управління, одиниць

Ціль 6. Забезпечення наявності та сталого управління водними ресурсами та санітарією (глобальне визначення)

Ціль 6. Забезпечення наявності та сталого управління водними ресурсами та санітарією (національне визначення)

Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови (скорочене національне визначення)

6.1. До 2030 року забезпечити загальний і рівноправний доступ до безпечної і доступної (прийнятної) за ціною питної води для всіх	**6.1.** Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання	Завдання сформульоване в результаті консультацій з експертами та громадськістю
6.2. До 2030 року забезпечити загальний і рівноправний доступ до належних санітарно-гігієнічних засобів і покласти край відкритій дефекації, приділяючи особливу увагу потребам жінок і дівчаток, а також осіб, які перебувають в уразливому становищі	**6.2.** Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання	Завдання конкретизовано з урахуванням національної специфіки

Ціль	Завдання (глобальне визначення)	Завдання (національне визначення)	Пояснення
	6.3. До 2030 року підвищити якість води за допомогою зменшення забруднення, ліквідації скидання відходів і зведення до мінімуму викидів небезпечних хімічних речовин та матеріалів, скорочення вдвічі частки неочищених стічних вод і значного збільшення масштабів рециркуляції та безпечного повторного використання стічних вод у всьому світі	**6.3** Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях	Завдання конкретизовано з урахуванням національної специфіки
	6.4. До 2030 року істотно підвищити ефективність водокористування в усіх секторах та забезпечити стійкий забір і подачу прісної води для вирішення проблеми нестачі води та значного скорочення кількості осіб, які страждають від нестачі води	**6.4.** Підвищити ефективність водокористування	Завдання конкретизовано з урахуванням національної специфіки
	6.5. До 2030 року забезпечити комплексне управління водними ресурсами на всіх рівнях, у тому числі, за необхідності, на основі транскордонного співробітництва	**6.5.** Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами	Завдання конкретизовано з урахуванням необхідності гармонізації із законодавством ЄС
	6.6. До 2020 року забезпечити охорону і відновлення пов'язаних з водою екосистем, у т. ч. гір, лісів, водно-болотних угідь, річок, водоносних шарів і озер	Завдання враховано	Ураховано при визначенні завдань цілі 15 (зокрема, завдання 15.1)
	6.a. До 2030 року розширити міжнародне співробітництво і підтримку в справі зміцнення потенціалу країн, що розвиваються, щодо здійснення діяльності та програм у галузі водопостачання й санітарії, включаючи збір поверхневого стоку, опріснення води, підвищення ефективності водокористування, очистку стічних вод і застосування технологій рециркуляції та повторного використання		
	6.b. Підтримувати і зміцнювати участь місцевих громад у поліпшенні водного господарства та санітарії		

Програма спільного (ВООЗ+UNICEF) моніторингу JMP - базові умови

Доступ до джерел води та до санітарії

Непокращені - Покращені джерела води:

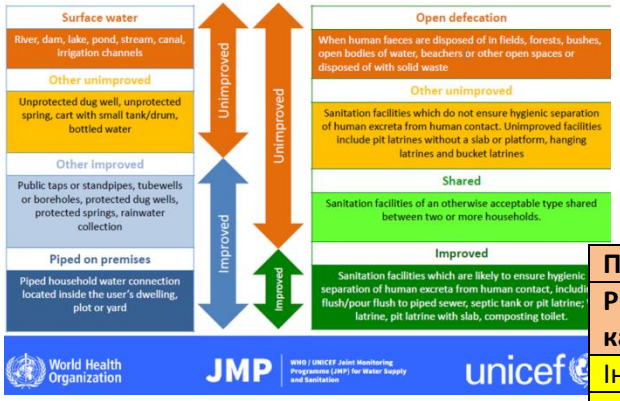

Поверхневі води	Unimproved	**Відкрита дефекація**
Річки, озера, ставки , потічки, канали		**«ходять до вітру», фекалії залишаються в полі, лісі і т.п., розміщуються разом з ТПВ**
Інші непокращені джерела ВП		Інші непокращені санітарні умови
Неізольовані колодязі, незахищені джерела В, привізна вода у контейнерах, бутильована В		Сан.умови, що не забезпечують гігієнічний контакт Л/поводження з фекаліями: вигрібні ями без обладнання, санітарні відра та кошики
Інші покращені джерела В	Unimproved	Спільного користування санітарні умови
Колективні колонки або вуличні крани, шахтні колодязі, ізольовані колодязі, захищені джерела, збір опадів- rainharvesting		Належні санітарні споруди, якими користуються 2 та більше домогосподарств
Водопровід у помешканні	Improved	Покращені
Домогосподарство підключене до водопроводу, що розташований у помешканні або на присадибній ділянці		Санітарні умови, які забезпечують гігієнічний захист від контакту Л з фекаліями: туалет зі змивом у каналізацію,септіки та вигрібні ями ізольовані, з вентиляцією, вбиральня обладнана, компостуючий туалет..

Індикатори моніторингу

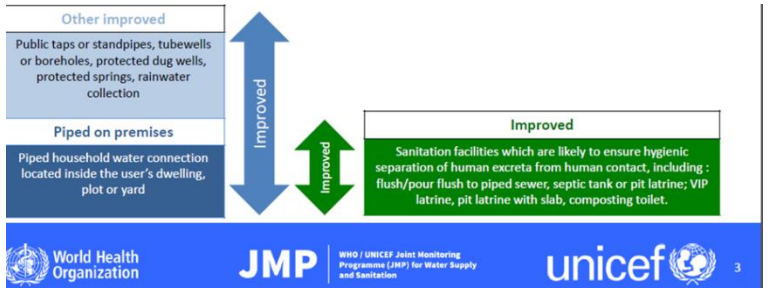

Інші покращені джерела В		
Колективні колонки або вуличні крани, шахтні колодязі, ізольовані колодязі, захищені джерела, збір опадів- rainharvesting		
Водопровід у помешканні		Покращені
Домогосподарство підключене до водопроводу, що розташований у помешканні або на присадибній ділянці		Санітарні умови, які забезпечують гігієнічний захист від контакту Л з фекаліями: туалет зі змивом у каналізацію,септіки та вигрібні ями ізольовані, з вентиляцією, вбиральня обладнана, компостуючий туалет..

Протокол про воду та здоров'я і ЦУР6: спільні цілі та підходи

1ий міжнародний акт спрямований на гарантування Права на В та С для кожного, діє з 2005 р.

має однакові з ЦСР

- політичні рамки – цілі та підходи – орієнтовані на ПРАВО
- у фокусі весь водний цикл - всі води: ПВ, стічні води, води в джерелі, поверхневі та підземні, прибережні –морські В. води для купання
- досвід встановлення національних цілей, визначення плану дій та проведення моніторингу прогресу їх досягнення

ЦСР №6 та Протокол на національному-місцевому рівнях практично мають встановлювати узгоджені цілі - завдання - індикатори прогресу

Використовувати спільну національну платформу для Протоколу та досягнення ЦСР 6 та інших цілей по воді та здоров'ю

розвивати потенціал спільно по Протоколу та Порядку денному 2030

налагодити обмін кращими практиками і отриманими уроками щодо процесу та специфічних тематичних питань

Дякую за увагу

www.mama-86.org.ua